

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre	6 frt. — k.
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 „
Külföldre egy évre	8 „ — „

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Hirdetések közlési díja:

minden egy hasábos garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr., s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyilttér“ rovatban
közlendő cikkek soronként
10 kr. díjért közöltetnek.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Sprencz György szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetmények, nyilttéri cikkek, stb. a kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Györgyjakab Márton nyomdabérlőnél.

A kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

Az asztalos műhely.

K.-Vásárhely, 1885. aug. 7.

Motto: Jobb későn, mint soha.

Valahára tehát felső-népiskolánk mellé berendeztetik az oly rég megígért s — mondjuk elöszintén — várva várt asztalos műhely. Ez a legújabb hír. Vegyük készpénz gyanánt s elmélkedjünk egy kissé rajta.

Felső-népiskolánk, mióta városunkban megnyitattott, sokféle változáson ment át. Kezdetben négy osztálya volt, de iparaggal nem volt összekötve. Később a háziiparegyesület műfáragó tan-műhelyt állított melléje; azonban ez egy idő múlva be lett szüntetve. Azután kefe- és kosár-kötéssel kötötte össze kormányunk, a nélkül azonban, hogy a kérdéses iparág itt gyökeret verhetett volna, vagy legalább az onnan kikerültek közül bár egy ez iparágak valamelyikével foglalkoznék. Ezen iparágak taníttatása felső-népiskolánkban nem volt tehát szerencsés gondolat, mint a hogy az lett volna egy nagy erdőalji faluban. A berendezés és elárusítás módjához is sok szó férne; de hagyjuk ezt. Állításunkat igazolják a tények. A közelebbi múlt időben a négy osztály háromra vonatott össze.

Mindezen szükségszerű gyakori változtatások fényesen igazolják, hogy felső-népiskolánk eddigi berendezése nem felelt meg városunk polgársága igényeinek. Hézagpótló és tapintatos intézkedést látunk tehát abban, hogy az asztalos

műhely berendezése kormányunk által mielőbb, s ha az illető iskola igazgatója felterjesztésével nem késik, talán még ez őszi, eszközöltetni fog. Mert ez iskola — jelen alakjában — a hozzá kötött reménynek és vele elérni ohajtott céljának meg nem felel.

Magok a szülők, szóval a közönség nem is volt eddig tisztában ez iskola céljával. Az egyik azt hitte, hogy a gymnasiumra, másik, hogy a reál, harmadik, hogy a tanítóképző-intézetre készít elő stb. Pedig a felső-népiskolának célja az említettek közül egyik sem.

Hogy mi lesz a célja, ha asztalos műhelylyel összekötöttük: megmondom. Egyfelől értelmes iparosokat képezni, mely célja eddig is meg volt; másfelől a tanulók közül azokat, kik asztalos mesterek akarnak leani, a 3 évi tanulmány alatt annyira kiképezni, hogy azok az iskola elvégzése után mint műasztalos segédek készséggel dolgozhassanak s esetleg a középiparban is tanulmányaik folytatása végett felvételt hessenek.

Midőn e körülményt az érdekelt szülők figyelmébe ajánljuk, egyuttal hangsúlyozni kívánjuk, hogy az említett körülmény nem szolgálhat gátul azok számára, kik tán más mesterségekre akarják magukat képezni, hogy egy iparosnak szükséges elméleti képzettség elsajátítása végett oda ne mehetnének. E tekintetben a felső-népiskolát továbbra is jó lélekkel ajánlhatjuk.

Midőn egyfelől örvendünk az asztalos műhely berendezésén, másfelől aggodalom fogja el lelkünket, hogy mi történik akkor a községi fiúiskolával? Mert az több mint bizonyos, hogy akkor ennek tantermeit az asztalos műhely berendezése végett a vármegye a várostól el fogja venni. Hol kap akkor a város helyiséget, mely a céljának megfelelően s 200 fűt befogadjon? Bizony bizony aligha — magyar ember módjára — magunk kárán nem fogunk tanulni! Nem volt a halogatásban soha semmi jó.

Maksai.

Néhány adat az egészségtan köréből.

(Folytatás.)

II. Táplálék.

Azáltal, hogy élünk, mozgunk, munkálkodunk, hogy néha kisebb-nagyobb betegségeket szenvedünk, testünk anyagából folytonosan bizonyos rész használtatik fel, mely, a mint súlyos betegségeken szenvedett és e miatt magukhoz nagyon csekély táplálékot vett egyének világosan tapasztalható, ha naponta rendszeres táplálkozás által helyre nem pótoltatik, testünk nem szilárd részeinek — husunknak stb. — csaknem teljes elapadásával, egy időn túl pedig épen halállal végződik. Világos tehát, hogy: ha egészségben élni akarunk, hogy testünk anyagának naponta elhasznált része pontosan helyre pótolthatassék, rendszeren kell táplálkoznunk.

Az emberi táplálékot nagyon sokféle tárgy képezi, melyeket itt mind előszámlálni világgért sem szándékom. Csakis annyit említek meg, hogy miután az emberi test főalkatré-

szét a fehérnyé, zsír, víz és néhány ásvány-só, főleg konyhasó teszi, mint olyan táplálékok, melyek ezen anyagokat legnagyobb mértékben tartalmazzák: legcélszerűbbek a hus, tej, tojás, lisztből kellőképen elkészített tápszerek, hozzájuk, a mely ételnél szükséges, elég zsírt, sót, cukrot vagy növényi részt is adva. Mert pl. a hus, főleg a jó egészséges marhahús, a legcélszerűbb ételek egyike ugyan, de ha valaki folytonosan, minden növényi rész hozzáadása nélkül azzal táplálkoznék, egy idő múlva nagyon elbetegesednék.

A többi táplálékok között nagyon egészségesek a jó érett gyümölcsök is. Azonban eléggé alig megróható eljárás, hogy a gyümölcs megérését nemcsak a gyermekek, de a nagy embereknek is — főleg a nőknek — nagy része bevárni nem tudja.

Egy ily eset alkalmából egy különben mivelő nő hozzá intézet azon kérdésemre, hogy ugyan már okos nő ily egészségtudományt dolgozott meg, hogy követhet el? rendszeren azon feleletet adta: „Jaj, nem mindenki olyan képes! nem ártalmas az! aztán én a gyümölcsöt csak akkor szerettem, mikor éretlen.“

Többet megkísérlettem valahogy kapacitálni, de, persze, semmit sem használt.

Annak, hogy ily dolgok történnek, a legfőbb oka az, hogy az ilyeneknek szülői, a helyett, hogy gyermekeiknek megmagyaráznák, hogy éretlen gyümölcsöt enni nem szabad, mert ez a legtöbb esetben váltólást — hideglelést — okoz, még maguk is jó példával járnak elől. Így aztán természetesen még ha megtiltaná is, nem sokat érne vele, mert — a mint szokták mondani — a példa ragadós, s a gyermek sokkal hajlandóbb azt követni, a mit lát, mint azt, a mit parancsolnak. S e szerint, a meddig ez a szülői háznál így lesz, mind prédikálhatja a tanító az iskolában, hogy nem szabad éretlen gyümölcsöt

A „Székelyföld“ tárczája.

A köny.

Sokat meglátogatsz s utad, oh köny, mily nagy,
S mégsem kérde senki: honnan jössz és mi vagy?
Az egész világot össze-vissza járod,
Hiába keresném,
Mégsem lelném párod.

Mert mindenütt ott vagy, hol bánat vagy öröm
— Legyen bár mindkettő oly dusan, mint
Tanyáját felüti, s boldog, boldogtalan
Tebenned keresi
Vigasztal untalan.

Napvilágot alig látott a kis gyerek:
Könytől ázik arca, oly nagyon kesereg.
Mintha tudná szegény, hogy őt is a dőre
Sors majd kigunyolja
Tán örök időre.

Siró gyermek felnő, katonának viszik
A fűt — s a lányból pedig asszony válik;
Hogy így el kell válni: könyvez mindakettő,
Apa, anya is sir,
Mint a záporosó.

Természet rendje, hogy a lány és az ifju
Szerelmes lesz, s ime, itt az igazi bú:

Mert a leány szegény, az ifju meg gazdag,
Egygyé nem lehetnek,
S hull a köny, mint patak.

A szerelmes — tudjuk — gyakran megcsalódik,
A hűségnek láncza könnyen szétkallódik!
Ismét, mint a tenger, olyan sok a könyű,
Mit a boldogoknak —
Kikacszagni könnyű.

Ifju házaspárnak háza fölé füst száll,
Mert a férj nem enged, a hitves sem hátrál;
Köny borítja szemét el gyöngye asszonyának:
És a füst elillan —
S ismét vigan zsongnak.

Csendes, kis kunyhóban szegény ember izzad;
Kérges tenyerével szerzi be, a mit ad
Éhes családjának, mely az ételt kéri.
Oh, mi könyűt itt látsz,
Azt sem könnyű nézni!

Ügyefogyott, árva, sorsüldözött mindig
Könyvek közt nyit ajtót; oh, hisz ugy éheznek,
Hogy szived megesik, csak ha arcát nézed,
Te, a kinek nem volt
Soha könyből részed!

Mindenütt ott csillogsz, oh köny, hol fájdalom
S bánat dúl a szivben és nincsen nyugalom.
Csak engemet kerülsz, csak szivemnek nem
Reményt, enyhületet,
Csak kicsinyke vigaszt!

Öröktől fogva tán minden embernek adsz
Enyhet; — és közöttük olyra hányra akadsz,
Ki veled megcsalja a jót és kinevet! —
Csak én vagyok, kinek
Könye már nem lehet!

Nem, nem lehet, hogy te örökre elapadj
Szemeimből, oh köny, hiszen irgalmas vagy!
Visszajössz még hozzám, ugy-e, nemsokára?
S gyógyírt nyújtasz szivem
Égő fájdalomra!

Visszajössz, visszahoz, ki elvett éntőlem,
Hiszen gondoskodott mindig ő felőlem,
Kit imádni, félni tanít tiszta hitem,
Elküld ismét hozzám
A jóságos Isten!

V.

Kamilla.

(Elbeszélés.)

Irta Dobay János.

IV.

(Folytatás.)

Az a színészes hang, melylyel a grófnő magát mint áldozatot, a bárót meg mint egy nemes szívű barátot akará feltüntetni, keserű fájdalommal tölté el a két gyermek szívét. Érezték, hogy anyjuk becsutott dolgot követ el, midőn egy néhány nappal atyjuk halála után oda veti magát egy idegen férfinak

és saját önzését gyermekei érdekeivel takargatja. Ákos meg volt győződve, hogy ezen gyűlölt házasság még azon napon el volt határozva, midőn atyja még a ravatalon fektet s így kétszeresen kellett anyját vádolni könnyelműségéért. S aztán ő és Kamilla ilyen áron fogadják el a fényt és kényelmet?! Inkább nyomor, mintsem ők is részesei legyenek a szentségtörésnek!

A grófnő hiában várta „szépen előadott beszédének“ eredményét; gyermekei szemlesütve hallgatának, hősiesen magukba rejtve azon fájdalmat és keserűséget, melyet anyjuk elhatározása felett érezének.

A grófnő hosszas szünet után ismét megszólalt:

— Remélem, kedves gyermekeim, nincs kifogásotok azon áldozat iránt, melyet érdekében hozandó vagyok, mely mindnyájunkat megment a nyomortól s képessé teend eddigi életmódunkat folytatni.

— Mi nem mondunk, édes anyám, a te akaratod felett bírálatot, — szolt Ákos keserűen — tégy úgy, mint józnak látsz; azonban engedd meg, hogy mi is e fontos kérdésben, mely jövőnköt oly nagyon érdekli, saját meggyőződésünk s szabad akaratunk szerint határozzassunk.

— És te, Kamilla? — kérdé a grófnő — te is ugy gondolkodsz, mint Ákos?

— Igen, anyám — szolt Kamilla lassu, de határozott hangon.

enni, mert biz' az csak kiáltó szó fog maradni a pusztában. Pedig okos szülői eljárással, főleg a hol sok gyermek van és sok gyümölcs terem, évenként sok patikába vándorló forintot lehetne egyéb jövedelmezőbb dologra megtartani.

Legtöbb helytelen eljárást szoktak elkövetni a kis gyermekek táplálásánál.

A csecsemőnek a világon legtermészetesebb, legkitűnőbb tápszere az egészséges édes anya teje. És mit tapasztalunk? Ma már előkelő vagy csak gazdag családoknál csaknem mindenütt, a kevésbé gazdagoknál sok helyen, sőt nem egy, a gazdagokat utánozni szerető szegény családnál is az a divat, hogy a csecsemőt szoptatós dajka szoptatja.

Ez egyike a legtevésesebb, s ha — mi nem egyszer megtörténik — a dajka még orvosi vizsgálat után is valami egyelőre felismerhetetlen ragályos betegségben talált lenni, bátran ki lehet mondani: a legvétkesebb divatoknak.

Mert minő erkölcsű, előéletű s így életviszonyú nők szoktak a legtöbb esetben ily szoptatós dajkák lenni, azt én e helyen előszámlálni czélszerűnek nem tarthatom, de hát a t. szülők azt a nélkül is tudják.

S már most tegyük föl a kérdést: akár divatutánsi vágyból, akár hogy — mi nem egyszer a főök — az édes anya fiatal üdőségét minél tovább megtarthassa stb., vajjon szabad-e egy a legegészségesebbnek született kis gyermeket esetleg a legveszedelmesebb, a legtöbb esetben kinos halállal végződő betegségnek kitenni?

En legalább azt hiszem: egyetlen jó és elfogulatlanul gondolkozó ember hite szerint sem.

Nem mondom én, hogy nincsenek esetek, a midőn szoptatós dajkát fogadni nem csak szabad, hanem épen kötelesség, p. o., ha azon szerencsétlen körülmény áll elő, hogy épen maga az édes anya talál valami ragályos, vagy szóval akármiféle olyan betegségbe esni, melyben gyermekét szoptatni nem szabad, vagy nem lehet, vagy p. o. meghal. De miután tapasztalásból már az is tudva van, hogy annak, a ki szoptat, a gyermek a tejével együtt nem csak esetleg létező betegségét, hanem még jó vagy rossz lelki tulajdonait is magába szívhatja, még azon esetben is özlészerűbb vagy legalább kevésbé ártalmas lehet az ugyanevezett mesterséges táplálékot alkalmazni.

(Folytatása következik.)

Demeter Róbert.

Az 1867-ik évben alakult s 1885-ik évi márcz. hó 4-én újra szervezkedett 184⁸-beli honvédek csikmegyei honvéd-egyletének módosított alapszabályai.

(Folytatás.)

IX. §.

Nagygyűlés.

Általános nagygyűlés minden év márczius hó 15-én Csik-Szeredában tartatik,

— Jól van, gyermekeim, — felelt a grófnő hideg, gunyos hangon — tartások meg bizonyos korlátok között szabad akaratosokat; azonban ne feledjétek, hogy én anyátok vagyok s az anyának joga van gyermekei sorsát belátása szerint intézni s hatalma van megakadályozni, ha gyermekei botoran veszélybe akarnának rohanni. Remélem azonban, hogy e hatalmat nem lesz szükség érvényesíteni; lesz esetek azon uton haladni, melyet a sors és anyátok gondoskodása számotokra kijelölt.

E pillanatban a báró lépett be a szobába. A grófnő tüntető nyájassággal fogadta.

A két gyermek hidegen üdvözlé a bárót s anyjuknak kezet csókolva, szó nélkül elhagyták a termet.

V.

A grófnő közölvén gyermekeivel házassági tervét, mintha az utolsó aggálytól is megszabadult volna, mely lelkiismeretét terhelé, egészen leveté azon szomorú kifejezést, melyet eddig arczára erőszakolt. Nem törődve gyermekei és a világ itéletével, mint boldog menyasszony mutatta magát. Egy negyvenéves nő féktelen szenvedélyével szerető a bárót és ezt nemcsak nem igyekezett legkevésbé sem leplezni, de sőt minden alkalommal nyilvánosan kimutatta érzelmait.

A báró szintén felelevenülni érzé régi sze-

még azon esetben is, ha a végett elnöki meghívó a lapban nem bocsáttatnék ki, rendkívüli nagygyűlés pedig az elnök, illetőleg a választmány által kitűzendő napon, mi végett külön hírlapi meghívó bocsáttatik ki.

A gyűlés tanácskozási tárgyait semmi névvel nevezendő más ügy nem teheti, mint csupán a honvéd-egyletre vonatkozó s az I. §-ban körülírt ügyek.

Tárgyalja saját egyleti ügyeire vonatkozó, az év folytán előfordult s az elnök által előterjesztett belügyeit, a budapesti honvéd-egyletek leiratait, a társ honvéd-egyletek átiratait, a betérjesztett indítványokat, a választmány határozata ellen netáni felfolyamódásokat, (ilyenek esetében, mint legutóbbi forum véglegesen dönt), azok fölött vagy általános nyilatkozatával, vagy a IV. §-ban foglalt módozat szerint határoz.

A pénztári számadásokat megvizsgálhatja, a pénztárnok részére a fölmentőt kiadhatja. Az alapszabályoknak a változott körülményekhez képest — ha jónak látja — módosítását eszközölteti.

Tisztségviselőket fogadatosít, a tárgyalási jegyzőkönyveket helyben hagyja; az általa kinevezendő két tag által az elnök és titkáron kívül aláírhatja.

A nagygyűlés csak azon esetben határozatképes, ha a tisztségviselők és a megjelent választmányi tagokon kívül 20 tag a tárgyalás, illetőleg a gyűlés folyamában jelen van.

X. §.

Választmányi gyűlés.

A választmány minden hónap első vasárnapján minden meghívás nélkül Csik-Szeredában, az elnök által kijelölendő helyen rendes gyűlést tart délután 2 órakor.

Azonban a körülmények és szükséghez képest rendkívüli gyűlést is tarthat, mely esetben az elnök által külön meghívóval fog értesíteni.

E gyűlés, illetőleg gyűléseknek sem szabad mást tárgyalni, mint kizárólag csak a honvédsegélyezési ügyet.

A gyűlés tárgyai:

A) Az elnökhöz időközben érkezett s általa előterjesztett előügyek, melyek a nagygyűlés elé nem tartoznak.

B) A községenként betérjesztett névjegyzékben foglalt, valamint az ezután is jelentkező honvédek, mint valóságban olyanokat a megszerezhető adatok alapján, a XI. §. 1., 2. pontja szerint verificalni s részükre az igazolványt az elnök és egyik titkár aláírásával kiadatni.

C) A segélyért folyamodó honvédek és özvegyeik által benyújtott kérelmeket a XII. §. pontjai alapján részrehajlatlanul megvizsgálni, s ha az adatok a kérelmek alaposságát igazolják, segélyezésre ajánlani s illeté helyre juttatását eszközöltetni.

relmét s oly tüzesen udvarolt a grófnőnek, mint 20 évvel ezelőtt leánykorában.

Egy rossz álom volt — gondolák — a grófnőnek Hétfalusival való házassága, melyből felébredve, kezdetük ott, a hol husz évvel ezelőtt elhagyták.

Az ódon kastély ismét megélenkült. Az előszobák cselédekkel, az istállók hintóslovakokkal teltek meg, a parkot meg kertészek kezdték csinósítani; olykor-olykor egy néhány látogató is fordult meg a kastélyban; szóval élet és mozgalom kezdett kifejlődni; és ez mind a báró műve volt, ki átvéve a kormányzatot, mint teljhatalmu ur rendelkezett mindenben.

Ákos és Kamilla látták mindezt, azonban, mintha semmit sem tudnának róla, mélyen hallgatának. Külön lakosztályban lakva és külön étkeztetve, ha nagy ritkán anyjukkal vagy a báróval találkoznak, a társalgás apró, közömbös megjegyzésekre szorítkozott.

A gyermekek rideg magába-zárkózottsága azonban legkevésbé sem bántotta a szerelmeket; mindketten erősen meg valának győződve, hogy ha majd higgadt gondolkodás után rájönnek, hogy nincs más életmód rájuk nézve, mint a báró védszárnyai alatt élni, megtörik makacsságuk, melynek ugy sincs semmi alapja, s önként belenyugosznak az új helyzetbe. Ezen tudatban a báró udvaria-

D) Az A), B), C) pontok alatt bejelentett, illetve betérjesztett kérelmeket alaptalanságuk esetében visszautasítani.

E) A tisztségviselői kar működésére felügyelni, s egyáltalában mindent megtenni, mi a segélyezési czél elérésére üdvös, kívánatos és érvényesíthető.

(Vége következik.)

Különfélék.

— **Művészeti hír.** Br. Szentkereszty Stephanie urhölgy, ki munkássága egész erejét az általa nagy fáradsággal teremtett human intézeteink fejlesztésére fordítja, idejének csekély, az ügyek vezetésétől fennmaradó részét, mint az már lapunk olvasói előtt is ismeretes, a festészetnek szenteli s a teremtő eszetet igazi művészettel kezeli. Ez alkalommal a nemes Báronénak ismét egy sikerült festményéről emlékezünk meg. Olajba festette Trefort Ágoston közoktatási miniszter arczképét, melyet a műtörték gondosan színezett, hű, teljesen találó vonásokban gazdag festménynek jeleznek. E műre felesleges a mi dicséretünk, egyszerűen csak olvasóink figyelmét hivatunk fel rá.

— **Arcképleleplezés.** A háromszék megyei „Erzsébet” árvaleány-nevelő intézet jövő hóban tartandó fölszentelési ünnepélyének egyik kiváló pontját fogja képezni a hála és elismerésnek ama szép nyilvánulása, hogy akkor fog ünnepélyes beszéd kíséretében lepleztetni Trefort Ágoston közoktatási miniszter ur arcképe, melyet az intézet elnöke Br. Szentkereszty Stephanie urhölgy festett és ajándékozott az intézetnek. Méltó és kegyeletes megemlékezés a férfiról, kinek az árvaház valóban sokat köszönhet hatóságos segélye, magas pártfogásáért.

— **Első mise.** Szántó József kézdipolyáni születési jeles ifnu pap folyó hó 16-án fogja bemutatni az Urnak első, vérontás nélküli szent mise áldozatát.

— **Halálozás.** Részvéttel közöljük a hirt, hogy oroszfalvi Dr. Héjja Kálmán, az összes gyógyászat tudora, kolozsvári egyetemi tanársegéd, pár havi súlyos szenvedés után elhunyt. Tehetséges, jó igyekezetű ifju ember volt, kinek korai halálát a tufeszített szellemi munkásság, a pályájára szükséges tanulmányok érdekében kifejtett, az idegeket kimerítő szorgalom, folytonos éjjelezés nagy mérvben segítették elő. A jobb sorsra érdemes ifju temetése szombaton ment végbe ismerősei, rokonai meleg részvéte mellett. Béke poraira!

— **A torjai „Büdös”-ben** a cultur-egylet javára rendezett „Kukullorium”, mint nekünk írják, szépen sikerült. A culturegylet javára 37 ft 45 krt jövedelmezett. Ott volt Kézdi-Vásárhely és Torja vidékének szépszámu intelligens közönsége s hajnalig kitűnően táncolt, lövöldözött, tombolázott a jó czélra. Az érdem a sikerért a rendezők elől-

san, de hidegen bánt a gyermekekkel s észre sem látszott venni azon hideg, megvető pillantásokat, nikkelt különösen Ákos minden alkalommal illeté.

Egy napon a testvérek a parkba mentek sétálni. Kamillának első dolga volt virágait megtekinteni, melyeket utóbbi időkben anynyira elhanyagolt. A virágágyásoknak azonban csak helye volt meg. A virágok kitépve egy rakáson heverték s a kertész felügyelete mellett munkások dolgoztak az ágyások helyén.

Kamilla fájó szívvel nézte kitépott virágait s csendes hangon kérdezé a kertészt, hogy miért bántották virágait.

— A báró ur parancsából egy pavillon készült e helyen — szolt röviden a kertész.

Ákos arczát haragos pir borítá el; azonban Kamilla, észrevéve fivére méltatlankodását, könyörgő hangon suttogá:

— Hallgass, édes Ákos; hisz tudod, ugyis nemsokára vége lesz.

Ákos leküzdé haragját s gunyos hangon szolt:

— A báró ur építtethet, de ki tudja, hogy ki számára?

Alig telt el három hét Hétfalusi halála után s az előre várható katasztrófa csakugyan bekövetkezett. A hitelezők felléptek s a fényes uri birtok dobra került. Röviden meg-

járóját, Konrád Gyula kolozsvári kereskedőt illeti.

— **A torjai „Büdös” kénbarlang** bejáratához, mint erről alkalmunk volt meggyőződni, zárral ellátott kaput készítettett Báró Apór Károly, kit erre a kézdijárási szolgabíró hivatalosan felszólított, mint ez lapunkban közöltük volt annak idején. Ez azonban csak egyoldalú intézkedés. Elmulasztatatlannak tartjuk mindenesetre, hogy a kapuhoz állandóan ott tartózkodó őr állíttassék, mert a reggel kinyitott s estig nyitva hagyott ajtón, őri hiányában, bárki bemehet, s kinek szándéka van, öngyilkosságát csak úgy végrehajthatja, mint eddig tehetette.

— **Véletlen halál.** Maksán egy Benke Péter nevű fuvaros ember szekeréről levai közé esett és pedig olyan szerencsétlenül, hogy egyik lába a kötésekben fennakadván, azt onnan nem tudta kiszabadítani s a megbokrosodott lovak ily állapotban vonszolták mindaddig, míg fuvaros lársai megállították; de a szerencsétlen fején olyan sérüléseket szenvedett, hogy pár óra mulva kimult.

— **Hajtővadász** volt, mint Papolezról lapunknak írják, az ottani erdőkön e hó 1-én és 2-án, de minden eredmény nélkül. Habár a hajtók száma meghaladta a 200-at s a hajtás szép rendben, hat állásban, a nép teljes erőfeszítésével vitetett keresztül, mégis a sok közül egyetlen medvét sem sikerült megkeríteni. Őzet láttak többet, de senki sem lőtt azokra. Levelezőnk azon nézetének ad kifejezést, hogy csak a vadászati adóról szóló törvényzikk teljes eltörlésével lehet reményünk, hogy vadászaink a szerfelett elszaporodott medvék pusztításához hozzájárulni merészellenek s még akkor is csak úgy, ha a megérdemlett jutalomdíjat nem kíméljük tőlük.

— **Katonák mezei munkánál.** A gazdasági egyesületek szövetsége fontos lépést számolkozik tenni az aratás és betakarításkor mutatkozó munkahiány megszüntetésére. Kérvényt fog ugyanis benyújtani a hadügyi kormányhoz, hogy az aratás, behordás, szénagyújtás és szüret idejére a legénység egy részét engedje át a gazdák szolgálatára, mint ez Franciaországban történik. A katonák e czélra való alkalmazása oly módon tervezetik, hogy a gazdák hatóságilag láttamozott kérvényt nyújtanának be a hadparancsnoksághoz, megjelölve az időszakot, a mikor a szintén megjelölt számu legénységet igénybe venni ohajtják. Erre a kívánt számu legénység 20—30 napra szabadságotatik s igazolványt kap olesó utjegyére, melyet a munkaadó tartozik megtéríteni. A katonák táplálékban és megfelelő munkabérben részesülének. Az a gazda, a ki szerződését nem tartja meg, a következő évben nem kap munkára legénységet.

történt az egész; vevő akadt bővön; az összes fekvő birtok idegen kézre került s csupán csak a kastély és a kert maradt meg a két gyermeknek örökségül.

Az árverést követő napon megjelent a család ügyvéde s egyenesen Ákoshoz és Kamillához ment értekezni.

— Nos, ügyvéd ur, — kérdé élénken Ákos — minden rendben van?

— Igen, minden el van intézve — szolt szomorúan az ügyvéd. — Azonban rosszabbul ütött ki a dolog, mint a hogy képzelém.

— Kérem, szíveskedjék egész leplezetlenül feltárni a helyzetet, — szolt közbe Kamilla — mi a legrosszabbra is el vagyunk készülve.

— Tehát az árverésből begyűlt pénz nem fedezte az adósságokat, még 10 ezer forint fedezetlen maradt és pedig azok a követelések, melyek nem valának a birtokra betáblázva.

— Ismerem; ezek atyám becsületbeli adósságai, melyeket mulhatlanul törlesztenünk kell — válaszolt Ákos.

— En megbízatásomhoz képest áruba bocsátottam a kastélyt is — folytatá az ügyvéd — s ezért 10,500 frtot ígértek. Ezen vételár oly magasnak tünt fel előttem, hogy a vásárt azonnal meg is kötöttem. A szerződés gyámhatóságilag megerősítve itt van s

— A budapesti állami közép-ipartanodában a beiratások ezután szeptember hó 1-ső napjától nem 15-ik, hanem csak 10-ik napjáig tartanak. A belépni óhajtó tanulóktól előzetes gyakorlat kívántatik, legalább az, hogy a nyári szünidő alatt a gyakorlatban foglalkozzanak s ezt hiteles bizonyítvánnyal igazolják. Szükséges végre, hogy a tanulók a beíratáshoz szüleikkel vagy gyámjaikkal jelenjenek meg.

— **Ováció egy pincérnek.** Budapesten az Andrássy-ut sarkán levő Gutfreund-féle kávéházban egy közelebbi éjjel ép oly szokatlan, mint lelkesítő epizód történt. A kávéház tele volt vendégekkel, a kik itták a pikolót, „csésze kávé”, „kognákt és chateaufet. A kanalak csörögtek, a poharak csengtek, a billard-golyók csattogtak és folyt a diskurzus napi árfolyamról, politikáról, színházról és folyt a pénz a kasszába. Szóval a zaj „tetőpontjára hágott.” [Még sem volt azonban oly nagy, hogy túl ne harsogta volna egy stentori „zahlen.” Elhallatszott ez még oda is, a hol a zulfikári szoros ügyét tárgyalták, vagy a hol a Kongó-kérdéssel foglalkoztak. Csak épen az nem hallotta meg, a kihez intézve volt: a fizető pincér, pedig a nagyhangu urnak közvetlen közelében állt. „Zahlen!” ismétlé ez másodsor is még hangosabban, úgy hogy már most azok is meghallották, a kik az önálló jegybank körül folytattak eszmecsérét, pedig az tudvalevőleg jóval távolabb van még tőlünk, mint akár a Kongó, akár a zulfikári szoros. De a fizetőpincér süket volt és néma. A fizetni akaró vendég végre meglátta őt maga mellett és dühösen mordult rá most már magyar nyelven: „Hallja maga, talán azt akarja, hogy egy csövel ordítsak a fülébe? Miért nem jön, ha hívom?” — A pincér udvariasan meghajtotta magát és szolt: „Nagyon szívesen uram, de mi nem tudunk németül, csak ha muszáj. Uraságodról pedig meglátszott, hogy magyarul is tud, a német szavát tehát nem értettem.” — A kávéházi közönség harsogó éljennel fejezte ki helyeslését a pincér e szavai felett s a lelkesedés oly általános lett, hogy abban még egy csomó francia is részt vett, kik egy asztal körül ülven, tanui voltak a jelenetnek s megmagyaráztatták maguknak. A német szót szerető magyar ember megszenyülten somfordált kifelé. Mikor az ajtóhoz ért, még egy haragos tekintettel akarta a hazafias pincért lenézni, de ez lehetetlen volt, mert Bajn — így hívják a derék főpincért — ekkor már a magasban lebegett, t. i. az öt felémelő jókedvű vendégek vállain.

— **A „Kis Lexikon”** 4-ik füzeté megjelent Dicinon-tól Gaviál-ig terjedő tartalommal s Tengerészet — Sziklák — Építészeti művek és Ragadozó állatok című mellékletekkel. Ajánljuk olvasóink figyelmébe.

— **Nyilvános köszönet.** Kézdivásárhelyi ev. ref. diszes egyházunk kijavítására szívesek

voltak adományozni a következő t. egyháztagegok: Kovács János cipész 2 frt, Rácz András asztalos 1 frt, ifj. Szöcs János mészáros 2 frt, Mátyus László 2 frt, Benedek István őrnagy 3 frt, Bertalan Izsák 2 frt, Sütkös Károly 2 frt, Darkó József 2 frt, András Mózes főhadnagy 1 frt, Nagy Károly igazgató 2 frt, Megyaszi Máté 2 frt, Sáska Antal 3 frt, Bodor Györgyné 1 frt, Szöcs András szabó 50 kr, Mundrucz Jakabné 50 kr, Kupán Balázs 1 frt, Kovács Pál szücs 3 frt, Fejér Ferencz 1 frt, Cziszár Pál kereskedő 3 frt, Csizsár Dénes 4 frt, özv. Csizsár Pálné 2 frt, M. Székely János 1 frt, Turóczy Dénes 1 frt, Csizsár Imre 5 frt, özv. Jancsó Sámuelné 50 kr, özv. Erdő Mózesné 50 kr, ifj. Molnár Mózes szücs 40 kr, id. Molnár Mózes 50 kr, Pánczél István asztalos 50 kr, Czimbalmos Ferencz 2 frt, id. Kovács István szücs 2 frt, Vajda József 50 kr, Tóth László 1 frt 50 kr, Kovács Károly kereskedő 5 frt, Szöcs Ferencz 60 kr, Nagy Lajos szeszgyáros 10 frt, „Kézdivásárhelyi takarékpénztár” 20 frt, özv. Nagy Dánielné Kali Terka 2 frt, özv. Szabó Jánosné 1 frt, özv. Kleindinst Lajosné 2 frt, Csutak László 2 frt, Elekes Imre cipész 2 frt, Györfi Lajos 1 frt, Lázár János csizmadia 1 frt, Nagy Ámál 20 kr, Rácz Tamás 52 kr, Csizsár István 50 kr, Fejér András kerekas 1 frt, Pais Antalné 50 kr, Szabó György asztalos 30 kr, Vajda Domokos 1 frt, Kajtár Jánosné 1 frt, id. Szöcs János kereskedő 5 frt, Molnár Istvánné 1 frt, özv. Mágori Dánielné 50 kr, Szabó Albert nyomdátulajdonos 1 frt, Kovács K. nyomdász 50 kr, Szöcs Sámuel kereskedő 3 frt. Fogadják a kegyes adakozók szíves adományaikért e helyen kifejezett leghálásabb köszönetünket. A Mindenható Isten, kitől jön minden áldás, árássa el kegyelmével, áldásával mindnyájukat s adja vissza bőségesen egyházunk javára hozott áldozataikat! Kézdi-Vásárhely, 1885. aug. 7. Székely János ref. pap, Török Bálint főgondnok, Kölönte Mózes algondnok, Baló László h. jegyző, Balogh Gyula egyh. tanácsos.

— **Lapunk kiadóhivatalában kapható:** „Földadókivetési kulcs a tiszta jövedelemnek 25-5 %-a szerint.” Ajánljuk az érdekeltek figyelmébe.

RÖVID HIREK.

A „Nemzet” után több lap közölte s mi is átvettük a hirt, hogy Este Ferencz főherceg legközelebb eljegyezi Mária Valéria királykisasszonyt. Mint Bécsből írják, ehírválótlan. — **Szatmár város** 200 frttal az erdélyi magyar közművelődési egyesület alapító tagjai közé lépett. — **Szebenben** egy, a legjobb családból való leány, kit csábítója elhagyott, titokban gyermeket szült. A leány apja a szülés után rögtön elásta a gyermeket. Az esetet a szomszédok feljelentvén, a vizsgálat megindította.

Ákos, a mint te akarod; de úgy fáj szívemnek, örökre elválni anyámtól és e helytől, holszülettem s melyhez annyi édes emlék köt!

— Hisz ez nekem is fáj, — felelt Ákos érzékeny hangon — de lásd, bele kell nyugodnunk mostoha sorsunkba.

— Oh, Istenem! mily szerencsétlenek vagyunk is mi! — nyögé Kamilla keservesen.

Ákos részvétellel szemlélő könyező hugát, majd meg vigasztalni akarván, mosolyogva szolt:

— Képzem a báró haragját, midőn tudomására jut, hogy e kastély, melyben oly szívesen parancsnokol, épített, rendelkezik: idegen tulajdon.

— Édes anyánk is haragudni fog nagyon, — válaszolt szomorúan Kamilla — talán meg is átkoz minket.

— Eh, ezért nem vádolhat lelkiismeretünk.

Ha mi ezt nem tesszük, anyánk bizonyosan nem tette volna meg s atyánk neve a hitelezők piszkolódásának lett volna kitéve. Szegények vagyunk, de így legalább pirulás nélkül nézhetünk bárki szemébe. És most előre a megkezdett uton, édes hugom! E pilanattól kezdve nincs senkink e világon. Egyedül állunk, egymásra vagyunk utalva s egymást szeretve és támogatva fogunk magunknak jövőt teremteni. Két ut állt előttünk: egy gyűlölt ember által nyújtott ke-

tott. A leány öngyilkosságot kísérelt, de megakadályozták. — **Hajtóvadászat** volt közelebbiről a ludrovai és selmeczi erdőségeken. A társaság tagjai közt viszály támadván, egész háboru fejlődött ki közöttük s négy ember megsebesült. — **Brassó** mellett a mult héten egy pénzügyőr agyonlőtte, egy falusi jómódu gazda pedig fölakasztotta magát. — **Karajenőn** e napokban egy tanító hároméves leánykája hirtelen eltűné, keresésére indultak s egy kőbor koldus kezén megtalálták. A koldust átadták a bíróságnak. — **Halálkoponyás leány** járt a napokban egy bécsi ékszerésznél, mint egy ottani lap írja. Szemei nagy kerek üregben mélyen elrejtve fekszenek, pofacsontját kirugók, orra hiányzik. A nő arcát rejtő fátyol egy kissé félre lebbenvén, az ékszerész elájult ijedelmében. — **Csongrádon** egy nap számos összeszólalkozott gazdájával, ki egy favillával hátba szurta. Az ebből támadt sebecske következtében hatod napra a napszámosnak egész teste megfeketült s meghalt, özvegyet és két árva hagyván hátra. — **A parlamenti botrányok** Athénben napirenden vannak. Közelebbiről a fogyasztási adó tárgyalatván, a vita éktelen verekedéssé fejlődött, melynél a honatyák botokkal és székekkel osztogatták egymásnak az argumentumokat. — **A hajduszoboszlói kerületben** György Elek, a függetlenségi és 48-as párt jelöltje választatott meg képviselőnek. — **Kolozsmegye** új főispánja, Br. Jósika Sámuel, hétfőn vette át a főispáni hivatal vezetését. Beiktatása valószínűleg e hó 17-én lesz. — **Mazarburnu** faluban (a Bosporus felső partján) egy fiatal asszony borszeszlámpa lángjánál hajfodritót akarván megtüzesíteni, vigyázatlanságból a lámpa felborult, a nő ruhája lángot fogott s teste annyira összeégett, hogy nemsokára iszonyu kínok után meghalt. — **Az angol alsóház** 15 évről 16-ra emelte fel azon kort, melyben a leányok törvény által megvédetnek. Az üdv hadserege 395,000 aláírással ellátott kérvényt nyújtott be az alsóházhoz a „P. M. G.” leleplezése alkalmából. A papirtekercs három mföld hosszú s kocsin szállították a házba. — **Egy társaság** a mödlingi erdőben egy férfi-hullára akadt, mely vékony zsinórral egy örvény fölött volt felakasztva. A holttestben Dr. Reichardt Henrik Vilmos bécsi egyetemi tanárra ismertek. — **Nagy földrengés** volt hétfőn Wernoje vidékén, mint Pétervárról írják. Belovodokban a templom összedőlt és sok embert romjai alá temetett. Több helytt a föld megrepedt. — **Prágában** Popp K. 11. gyalogezredbeli őrnagy revolverral föbe lötte magát. Tettét az ezredparancsnokkal való összekoeczanása okozta. — **Földes** községben egy kereskedőseggé az izraelita imaházba a mult hét egyik éjszakáján behatolt s onnan 30 frtot ellopott. — **Ugocsa megyében** a mult hét végéig 486 vérhas betegedési eset fordult elő, melyek közül 64 volt halálos kimeneteli. — **Rajcsánban** m. hó 24-én egy istálló kigyuladt s

gyelem-kenyér és a becsületes munka. Nekünk volt erőnk az utóbbit választani s én érzem, hogy jól cselekedtünk és az Isten meg fog minket segíteni.

A grófnő nagyon meg volt lepetve, midőn aznap este vacsorán gyermekei hivatalanul megjelentek. Egyetértő pillantást váltott a báróval, mely azt látszott mondani, hogy: „Ime, a kis makacsok megtértek!”

Ákos és Kamilla a bárót alig vették észre; azonban édes anyjukat túlradó szeretettel vették körül. A grófnő hideg szíve is megrezdült a gyermeki szeretet és sok és gyöngéd nyilvánulására s ő töle telhető nyájassággal igyekezett azt viszonzni.

Midőn végre vacsora után a gyermekek elbucsztak, Kamilla könyezve csókolt anyjának kezét, majd meg érzelmeitől elkapatva, zokogva borult nyakába és sirt sokáig keservesen.

Ákos is mélyen meg volt indulva, midőn anyja kezét ajkához emelé.

A grófnő csodálkozva nézte gyermekei szokatlan érzékenységét, de nem tudta e változás okát magának megmagyarázni.

Másnap reggel megjött magától a magyarázat.

Ákos és Kamilla eltűntek a kastélyból.

(Vége az I. résznek.)

a benne levő 52 drb szarvasmarha és 200 bika elégett. — **A bukaresti magyarok** körében élénk mozgalom indult meg a budapesti orsz. kiállítás tömeges meglátogatása iránt. A szükséges lépések megtételére a bizottság már megalkult. — **Maros-Vásárhelyen** az orsz. kórház egyik szobájában a bolthajtás leszakadt s az ott dolgozó négy munkást megsebesítette. — **Jókai Mór** közelebbiről két új darab fog színre kerülni: a „Fekete gyémántok” a budapesti nemzeti színházban, és a „Czigánybáró” Budapesten és Bécsben egyidejűleg. Ez utóbbihoz Strauss irt zenét. — **A berlini** egyetem 75-ik évfordulóját e hó 3-án ünnepelelték meg. — **Spanyolországban** julius végéig összesen 114,714 ember betegedett meg és 34,003 halt el kolerában. — **Óriási tüzész** támadt hétfőn Torontóban az ottani rakparton. A tűz a rakpart hosszában rövid időn mintegy félmérföldnyire terjedt s a kár egy millió dollárnál többre megy. — **A komáromi** tüzezrezred a hadügyminiszter parancsára 2 üteg tüzért vezényel a nyitrai honvéd-sátor-táborba. Ez az első eset, hogy önálló csapat-testben működő honvédhadosztály saját rendelkezésre ágyúteget kap. — **Németországból** júniusban 9173-an, a folyó év első felében összesen 63,345-ön vándoroltak ki. — **A Vezuvnak** néhány hónap előtt megkezdett tevékenysége folyton tart. A hegy déli oldalának három egymás fölött fekvő nyílásából tetemes lávatómegek folynak ki, melyek különösen éjjel ritka szép látványt nyújtanak. — **Berlinben** nemzetközi távirda-kongresszus lesz, melyen a föld minden részéből lesznek meghatalmazottak. A megnyitás hétfőn délen lesz. — **A magyar dalcsarnok** alig háromhavi fennállás után a helytelen gazdálkodás miatt megbukott. — **Brassó** mellett, Földváron, Kondor Ferencz utmester neje magzat-elhajtás következtében meghalt. A bábaasszonyt, ki a műtétet végrehajtotta, elfogták. — **Szegeden** egy 17 éves leány anyja rossz bánásmódja miatt gyufaoldatot ivott s pár órai kínlás után meghalt. — **A farkasok** nagyban garázdálkodnak a kolozsvári határon. A napokban két lovat és egy borjut téptek össze a lóversenyter mellett. — **Egy francia író** számítása szerint az egész világon 35 ezernél több hirlap jelenik meg. Ebből csak angol nyelven 16,500 jelenik meg. Legelterjedtebb a Daily Telegraph, mely naponként 250,000 példányban nyomatik. Ausztria-Magyarországnak 1200 lapja van. — **János főherceg** özvegye, Meráni Anna grófnő, kedden reggel Ausseeban 82 éves korában meghalt. — **A bibornokok testülete** jelenleg 62 tagból áll, kik közül 35 olasz, 5 francia, 4 angol, 4 iországi, 3 német, 4 osztrák, 2 magyar, 2 lengyel, 1 amerikai, 4 spanyol, 2 portugáli. — **Goloboszniában** a montenegróiak, hogy egy honfitársukért bosszút álljanak, egy mohamedán kivándorlót megöltek s fejét levágták. — **Jeniszei** siberiai kormányzóságban a tungurok zavargástidéztek elő. 120 tungur több katona elesett. — **Horváth Pál**, ki ezelőtt 3 évvel vándorolt ki Amerikába s egy kaliforniai városban rövid időn bánya felügyelőségéig vitte, hűtlen jegyesét a templomban lölte le. A közszeretethen álló fiatal ember iránt általános a részvétel. — **Spanyolországban** e hó 5-én 4379 ember betegedett meg és 1621 halt el kolerában. Marseillben e hó 4-én 88 kolera-haláleset fordult elő. — **Szeged ujjászületésének ünnepe** tömérdek vidéki nép részvétele mellett tartatott meg e hó 5-én. — **Nagy forgószél** volt a napokban Filadelfiában. A vihar több vonatot kivetett a sinekből, sokan életüket veszítették s a tengeren számos hajó elmerült. — **Odenkirchenben** egy munkás a gyáros házának ablakán halálfejet látott s e borzasztó látvány híre csakhamar annyira elterjedt, hogy még a távoli környékről is tömegesen jártak csodájára. Az egész izgatottságot egy hibás ablaküveg okozta. — **Orsz. régész-kongresszus** tartatott Budapesten e héten a hazai régészek tömeges részvétele és általános érdeklődése mellett. Érdekes felolvasásokban és vitákban nem volt hiány. A kongresszuson Pulszky F. elnökölt. — **Debrezenben** egy 68 éves öreg ember úgy megszurta nejét, hogy az nemsokára meghalt. A gyilkosságra állítólag a nő hűtlensége szolgáltatott okot.

